

Lyd og billede i undervisningen

– et uddannelsespolitisk aspekt

**Poul Søren
Kjærsgaard**

Lektor, ph.d.

Syddansk Universitet
psk@language.sdu.dk

Poul Søren Kjærsgaard er fagleder for Franske Studier og har gennem en årrække anvendt internetformidlet lyd og billede i undervisningen samt i forbindelse med fjernundervisning.

Abstract

Det sker ofte, når talen falder på teknik, herunder lyd og video i undervisningen, at de tekniske aspekter kommer i fokus så som; hvad er teknisk muligt, og hvilke platforme kan det bruges på osv.? Det er selvsagt vigtige spørgsmål. Men det må ikke skygges for andre synsvinkler, herunder de ergonomiske¹, for eksempel hvordan anvendelse af lyd og video påvirker deltagerne i undervisning, underviseren og selve læringen.

I denne artikel vil jeg fremdrage en tredje synsvinkel, nemlig den politiske. Anvendelse af undervisningsteknologi i bredeste forstand er – som al anden teknologi – ikke værdineutral. Den kan anvendes til at fremme eller bremse nogle mål, som samfundets beslutningstagere, det være sig politikere, interesseorganisationer og i sidste instans os alle, har. Den politiske synsvinkel spiller også en rolle i henseende til, hvordan de nævnte parter, undervisere og underviste, agerer.

Baggrunden for denne artikel er et forsøg, som jeg som studieleder for et mindre sprogfag, fransk, har taget initiativ til eller medvirket i med henblik på at forny faget og med henblik på såvel at tiltrække studerende som at gøre det muligt for flere at studere dette fag. Disse forsøg beskrives i artiklen med kortfattede tekniske specifikationer og i forhold til den politiske synsvinkel. I betydeligt omfang har disse initiativer været en fiasko i den forstand, at de ikke har ført til det tilsigtede resultat - i hvert fald ikke umiddelbart og på kort sigt. Det gælder ikke mindst, fordi det politiske system ikke har villet eller ikke har kunnet se formålet hermed. Jeg foreslår i artiklen at tolke dette resultat som en konflikt mellem en række modsatrettede politiske dagsordener.

Baggrund

Indledningsvis skal jeg minde om den klassiske definition af politik, som blev udformet i 50erne af den amerikanske politolog David Easton og i 70erne tilkommet af afdøde professor i statskundskab, Erik Rasmussen, fra Aarhus Universitet:

Politik er den autoritative fastsættelse og fordeling af værdier med gyldighed for et samfund².

Skønt denne definition senere er blevet kritiseret, finder den stadig bred accept og er vidt anvendt³. Det er klart, at den indebærer, at undervisning

¹ Forstået som forskningsdisciplinen *ergonomics*; ikke som den praktiske indretning af en arbejdsplads, *ergonomy*.

² Se fx. Rasmussen (1971) og Damgaard (1971).

³ Se fx:

også er politik. Det følger endvidere, at den teknologi og de metoder, der anvendes i undervisningen, også er bærere af politik.

Den politiske og regionale ramme

De forsøg, der omtales i det følgende, har fundet sted og finder sted på Syddansk Universitet, der blev dannet i 1998 som en fusion mellem Odense Universitet (grundlagt 1966) og Handelshøjskole Syd (grundlagt 1984). Fusionens formål lå i forlængelse af årtiers uddannelsespolitik, som havde ført til grundlæggelse af flere og flere højere læreanstalter og flere og flere uddannelser i samme fag, spredt over landet. Som sådan er der tale om såvel uddannelsespolitiske mål (lige (regionale) adgang(smuligheder) til uddannelse) som økonomisk-politiske mål (uddannelse giver mulighed for vidensintensive erhverv, som giver højere værditilvækst end andre mere traditionelle erhverv). Konkret var formålet ikke mindst at søge at højne uddannelsesniveautet i den del af landet, som senere er blevet til Region Syddanmark (Fyns, Ribe, Vejle og Sønderjyllands amter). Uddannelsesniveautet i den region er lavere end i andre danske regioner. Det gjaldt i 1998, og det gælder i 2009⁴.

Det særlige ved fusionen var, at den skabte et universitet med fire campusser (Esbjerg, Kolding, Odense, Sønderborg). Ingen har formentlig forestillet sig, at alle uddannelser kan være repræsenteret på alle campusser, men det er nærliggende at forestille sig, at uddannelsesteknologi, herunder anvendelse af lyd og video, kan anvendes med de nævnte politiske og økonomiske mål for øje, givet en decentral struktur med flere campusser. Ti år efter fusionen kan man imidlertid konstatere, at det kun er sket i meget begrænset omfang, på trods af betydelige initialinvesteringer. Teknologien bruges derimod af administrationen.

To andre, til dels nyere, uddannelsespolitiske dagsordener føjer sig til den generelle dagsorden. Den første er, at uddannelsesinstitutioner i vidt omfang i konsekvens af den nye universitetslov og den ideologi, som den udspringer af, opfatter sig som konkurrenter. Konsekvensen heraf bliver, at incitamentet til samarbejde mellem uddannelsesinstitutioner mindskes.

Den anden dagsorden er, at uddannelse, ligeledes i konsekvens af den fremherskende ideologi, i vid udstrækning opfattes og bestemmes ud fra

http://www.alexyoung.dk/alexyoung/Noter_files/Forelæsning%203%20Politiske%20beslutninger%20og%20politiske%20reformer.pdf (2-6-2009) samt resultatet af en søgning i Google.dk af "definition af politik".

⁴ Fyens Stiftstidende 22. februar 2009 (tilgængelig via InfoMedia). Der henvises til rapporter fra Region Syddanmark, der viser, at studerende fraflytter regionen efter endt uddannelse, og at andelen af højtuddannede er signifikant lavere end i andre regioner. Det samme gælder endelig udbuddet af uddannelser med vidensintensivt indhold.

økonomiske rentabilitetskriterier. Studerendes aktiviteter, eksaminer og opgaveskrivning er en vigtig indtægtskilde for universiteterne, og hvis uddannelser er for ressourceforbrugende eller har faldende søgning/for få studerende, bliver konsekvensen uundgåeligt krav til uddannelserne om større effektivitet i henseende til omkostninger (holdsammenlægning, samdrift mellem uddannelser) og effektivitet (produktion af studerende). Det betyder, at der stilles krav om en vis søgning for at opretholde studier. I den sammenhæng er ikke mindst uddannelser i fremmedsprog under pres. For det første, fordi de anses for lidet omkostningskrævende og følgelig tildeles laveste sats på ca. 40.000 kr. for produktion af et studenterårsværk. Heraf tildeles administrationen forlods ca. 1/3, således at et studenterårsværk reelt indebærer 26-27.000 kr. i indtægt for en uddannelse. For det andet, fordi søgningen hertil igennem flere årtier har været faldende. Det har betydet, at adskillige sproguddannelser er blevet nedlagt i den syddanske region i løbet af de seneste tyve år⁵. I nogle tilfælde har man søgt at samle dem ét sted. Når det ikke har (haft) den ønskede effekt, nedlægges de. Det har været tilfældet på alle campusser, og det gælder sprog som tysk, engelsk (Varde/Esbjerg), italiensk (Odense), spansk (Esbjerg), fransk (Odense/Kolding/Sønderborg), russisk (Odense). De sproguddannelser, der ikke er blevet nedlagt, har oplevet kraftig tilbagegang. Det klart største fremmedsprogsfag engelsk har på kandidatniveau oplevet et fald på 50 pct. i perioden 2004-2008 i antal indskrevne studerende⁶. Eneste erstatning er kinesisk – på campus i Sønderborg. Engelsk, tysk og spansk er i dag de eneste sprog, der kan læses på højeste niveau i Syddanmark, men med udsigt til meget betydelige underskud ifølge de seneste fremskrivninger. Denne udvikling i form af centralisering og nedlæggelse står i klar kontrast til den første af ovennævnte uddannelsespolitiske dagsordener og i klar kontrast til, hvad der turde være en selvindlysende forudsætning for og konsekvens af globalisering.

De konkrete forsøg

De forsøg, som kolleger og jeg selv har gennemført, og som involverer brug af lyd og video i undervisningen, er alle traditionelle i teknisk henseende, idet de har bygget på gængse *state-of-the-art*-teknologier. De har alle været gennemført inden for et mindre sprogfag, fransk.

Forsøg har været gjort på følgende områder:

⁵ Poul Søren Kjærsgaard: *Handling nu eller skru ned*. Kronik i Fyens Stiftstidende, 5. februar 2007. Tilgængelig via InfoMedia.

⁶ Andre sprogfag som fransk, spansk og tysk, der er betydeligt mindre, er faldet mellem 25 og 33 pct. i samme periode. En sådan udvikling genfindes, *mutatis mutandis*, på de andre danske universiteter.

A: Synkron lyd og video i undervisningen

Undervisning på forskellige campusser af samme institution via videotransmission. I det konkrete tilfælde opholdt underviser sig i Odense og de studerende i Kolding. De studerende og underviseren kunne se hinanden og kommunikere synkront. Teknisk set var der tale om 1-til-1-kommunikation, forstået som et kamera til underviser og et kamera til de studerende. Såvel underviser som studerende havde mulighed for at reagere over for den anden part (feedback-mulighed). Videotransmission var et konkret forsøg på at spare tid og transportudgifter for de studerende. Erfaringen havde nemlig vist, at studerende bosat i Kolding kunne klare at tage til Odense, men studerende bosat i Sønderborg kunne ikke få dagligdagen til at hænge sammen, når de nogle dage skulle til Kolding og andre dage til Odense. Der var ikke noget oplagt alternativ til videotransmission. De pågældende studerende opgav at følge timerne med et dårligt/dårligere eksamensresultat til følge. Førhen, hvor interessen for sprog var større, var der lokal undervisning. Men som følge af mindre tilslutning og det øgede fokus på uddannelsers rentabilitet er det ikke længere tilfældet. En mulig konsekvens er derfor i første omgang centralisering og i sidste instans et lavere uddannelsesniveau.

B: Asynkron lyd og video i undervisningen

Undervisningen finder sted på én campus med optagelse af lyd og/eller billeder. En række gæsteforelæsninger med franske gæstelærere blev videooptaget og efterfølgende lagt ud i en (lukket) undervisningsportal til de studerende, som enten kunne (gen)opleve indholdet eller, i tilfælde af manglende tilstedeværelse, indhente det forsømt. I andre tilfælde har vi eksperimenteret med lyd-podcast⁷. Ulempen ved begge teknologier er selvsagt, at de er asynkrone, og at de ikke giver deltagerne mulighed for direkte, umiddelbar kontakt til underviser og/eller medstuderende. En yderligere ulempe kan være, at lyd- og videooptagelser i vidt omfang fremlægges uredigeret, med deraf følgende gentagelser, logiske inkonsekvenser eller fejl fra underviserens side. Dette forhold har bidraget til nogle underviseres modstand mod brug af dette medie⁸. Alligevel har studerendes reaktion i overvejende grad været positiv. Formentlig, fordi de kan se to fordele. Dels har det været eneste mulighed for at følge (om end beskedent) med i undervisningen. Dels har den studerende mulighed for at finde og udfylde egne *missing links* i sine undervisningsnoter⁹. På den vis

⁷ Se <http://www.sdu.dk/Nyheder/RssPodcast/Podcast-oversigt.aspx> (2-6-2009)

⁸ En præsentation af de kontrasterende synspunkter findes bl.a. på <http://wemind.dk/content/viden-kan-aktiveres-på-mange-måder> (2-6-2009)

⁹ Se 24 Timer/Xtra 22. oktober 2007 (findes på InfoMedia) samt Radio3 Nyhederne samme dag.

indebærer brug af lyd og video, at de studerende oplever en form for merværdi i tillæg til undervisningen.

C: Lyd og video til eksamensbrug

Det er ikke alene i undervisning, at lyd og video med fordel kan anvendes. Det gælder også eksaminer. Stadig oftere oplever undervisningsinstitutioner, at studerende er i udlandet eller bor/flytter langt væk. Det gælder ikke mindst for et universitet som SDU, der ikke har base i "gamle" universitetsbyer. Heraf følger logistiske problemer med eksamensplanlægning og -afholdelse. Inden for fransk har vi ved et par lejligheder arrangeret mundtlige eksaminer med brug af lyd- og billedteknologi. Der har været tale om en lydbaseret eksamen, hvor den studerende befandt sig i Paris. Teknisk set foregik den som 1-til-1 kommunikation ved hjælp af en undervisningsportal, hvortil adgang forudsætter brugernavn og adgangskode. Sikkerheden er derfor af mindst samme grad som ved ordinære mundtlige og skriftlige eksaminer, hvor der skal forevises studiekort. Alligevel er det klart, at eksaminer af den slags forudsætter afklaring af en række juridiske forhold. Der har endvidere været tale om en videobaseret eksamen, hvor den studerende befandt sig i Dakar i Senegal. Her var ligeledes tale om 1-til-1-kommunikation. Eksamen var vellykket, indtil der opstod en strømafbrydelse.

D: Synkron undervisning

Aktuelt foregår der forsøg inden for rammerne af en deltidsuddannelse i fransk sprog og kultur. Forsøget er baseret på brug af programmet Adobe Connect¹⁰, der muliggør synkron anvendelse af lyd og video. I modsætning til ovenstående forsøg indebærer det mulighed for mange-til-mange-kommunikation, idet alle kan se og høre alle. I praksis placerer forsøgene sig mellem yderpunkterne 1-til-1 og mange-til-mange, idet nogle deltagere sidder hjemme foran deres computer, mens andre deltager i et undervisningslokale, sammen med underviseren. De ergonomiske udfordringer, som denne model stiller såvel underviser som deltagere over for, har ikke fundet deres endelige udformning for indeværende. Forsøget har været i gang siden 1. februar 2009, og det er for tidligt at udtale sig om resultaterne. Men en foreløbig vurdering er, at den tekniske kvalitet¹¹ er særdeles god, og at deltagerne er tilfredse med muligheden. På lidt længere

¹⁰ Connect er et program med en lang række undervisnings- og mødefaciliteter, der alle er baseret på synkron billede og lyd. Deltagerne kan fx arbejde i grupper, lige som det er muligt at tilknytte skriftlig chat og brug af whiteboard (som erstatning for tavle). Samtidig er der mulighed for at optage og gemme undervisningen, inklusive tavleillustrationer, med henblik på asynkron brug. Programmet er udviklet af Adobe og bestyres i Danmark af Forskningsnettet.

¹¹ Under alle omstændigheder stilles der krav til en ordentlig båndbredde.

sigt er det imidlertid især i muligheden for kollaboration mellem deltagerne *uden for* undervisningstiden, de største perspektiver ligger.

Udover de gennemførte eller igangværende forsøg har det været forsøgt at iværksætte en række forsøg med andre undervisningsinstitutioner. Sådanne forsøg er ikke blevet realiseret, enten på grund af interne forhold, fx manglende visioner, herunder manglende fokus på inddragelse af ny teknologi for at fastholde og udbygge uddannelser, eller på grund af eksterne forhold, fx den ovennævnte latente konkurrence mellem undervisningsinstitutioner.

E: Forslag om vertikalt samarbejde (CVU-Universiteter)

I et forsøg på at tilgodese kravet om økonomisk rentabilitet gennem tilstrækkelig store optagelsestal samt i et forsøg på at fastholde så mange uddannelser som muligt har vi forsøgt at foreslå et samarbejde med de regionale CVU'er (Centre for Videregående Uddannelser), der bl.a. omfatter læreruddannelserne. Baggrunden for forslaget var desuden politiske signaler om faglig styrkelse af læreruddannelsen, således at linjefag svarer til bachelor-niveau. Da forslaget blev fremsat i 2006, var der stadig læreruddannelser i Haderslev og Ribe, hvor fransk blev udbudt som linjefag. Det er siden ophørt. På de fynske seminarier udbydes faget ikke længere. Det var et eksplicit element i forslaget, at sådanne forsøg skulle integrere anvendelse af moderne teknik, herunder anvendelse af lyd og billede, så de studerende i videst muligt omfang skulle kunne blive på deres egen campus/uddannelsesinstitution.

Imidlertid kan man konstatere, at interessen – såvel fra universitetets som seminariernes side – har været meget begrænset. På universitetet blev forslaget sendt i udvalg, og fra seminarierne var forhåndsindstillingen den, at det ikke ville nytte noget, for – som man antog - ville der ikke være tilstrækkelig mange ansøgere.

F: Forslag om horisontalt samarbejde (interuniversitetært)

Ligeledes i et forsøg på at fastholde så mange uddannelser som muligt har der i to omgange været forslag om samarbejde mellem universiteter for at fastholde uddannelserne i fransk. I begge tilfælde var det indbygget i forslagene, at sådanne forsøg skulle finde sted med inddragelse af videotransmission, enten 1-til-1-kommunikation som beskrevet under afsnit A eller i stil med Connect-forsøgene.

I første omgang blev der i begyndelsen af dette årti fra ledelsesside fremsat forslag om samarbejde mellem franskuddannelserne på universiteterne i Odense, Ålborg og Århus. Forslaget blev aldrig realiseret, hvilket der er flere grunde til. En første er, at teknikken på daværende tidspunkt var mindre stabil end i dag. En anden er den konkurrencesituation om midler, som universiteterne befinder sig i. En tredje og måske den vigtigste er, at

interessen for et sådant forsøg i de enkelte fagmiljøer var moderat eller lav. Der manglede blik for, at sådanne forsøg skulle føre til et forbedret undervisningstilbud (mere undervisning til alle) frem for at blive opfattet som et rationaliseringstiltag, der skulle begrænse undervisningsporteføljen og i sidste instans overflødiggøre ansatte.

De barrierer, der har gjort sig gældende er af to slags. Ved de realiserede forsøg (A-D) har der ikke været vilje til gennemførelse af langsigtede forsøg. Ved de planlagte forsøg har barriererne været at finde dels blandt de ansatte, dels blandt beslutningstagere på uddannelsesinstitutionerne, der har savnet det nødvendige incitament til samarbejde.

Konklusion

Det interessante ved de realiserede forsøg (A-D) er efter min opfattelse ikke så meget, at de er blevet gennemført. Gennemførelsen er ganske vist et indicium på, at der i et uddannelsessystem er en vis grad af handlefrihed. Et af tiltagene, brug af Connect, pågår fortsat, og det er ganske spændende at se, om dette relativt avancerede program dels bliver en succes, såvel for undervisere som for studerende, dels, og som en medvirkende faktor, vil gøre det muligt at tiltrække flere studerende¹². Det er ligeledes mindre interessant at vurdere, om forsøgene er en fiasko eller en succes. Tiden og de lange linjer kan vise noget andet end det, der i dag synes at være tilfældet.

Det interessante er derimod, om der kan fremsættes rimelige formodninger om, hvorfor sådanne forsøg ikke har vundet større lydhørhed og bredere politisk støtte. Det er indlysende, at effektiv og brugervenlig teknik er en nødvendig betingelse. De gennemførte forsøg bygger alle på relativt velprøvede teknikker, som har vundet en vis udbredelse såvel i erhvervsliv som i uddannelsesinstitutioner i andre lande. Men brugervenlig teknik er næppe nogen tilstrækkelig betingelse. Tilstedeværelse af visioner og af politisk vilje og udholdenhed er lige så nødvendige. Det er i den forbindelse, at det efter min opfattelse er muligt at tolke de nævnte forsøg med brug af lyd og video i undervisningen i et uddannelsespolitisk perspektiv.

I forlængelse af den i indledningen anførte definition på politik kan man nemlig konstatere et modsætningsfyldt samspil mellem økonomiske, politiske og uddannelsesmæssige dagsordener. Man kan også konstatere, at dette samspil i nogen grad er – eller med baggrund i de gennemførte forsøg kan være – en hæmsko for forsøg med lyd og video i undervisningen.

¹² Som undervisere deltager i dette projekt tre kolleger: Helle Andersen, Josette Andersen samt Maurice Wagner.

De nævnte dagsordener kolliderer parvis på i hvert fald tre punkter:

Politik versus økonomi

På den ene side må man gå ud fra, at uddannelsesinstitutionerne ønsker så bred en fagvifte som muligt, også for at klare sig bedst muligt i konkurrencen mellem universiteter for at tiltrække studerende. Studerende ønsker som de fleste andre rationelt tænkende og handlende individer (økonomisk teori forudsætter, at økonomiske agenter, herunder mennesker er det – om det er en realistisk forudsætning, er en anden sag) den bredeste vifte af uddannelsesstilbud og -muligheder. Man må endvidere gå ud fra, at uddannelsesinstitutionerne ønsker at imødekomme det vistnok ubestridte ønske om lige (regionale) adgang(smuligheder) til uddannelse. Endelig må man antage, at regioner, der på den ene eller anden måde skal markedsføre sig i Europa og den øvrige verden, har interesse i et sprogligt beredskab.

På den anden side har uddannelsesinstitutionerne svært ved at imødekomme sådanne målsætninger på grund af de økonomiske rammer, de skal fungere under.

Økonomi versus uddannelse

På den ene side er eller tenderer økonomi mod at være en kortsigtet betragtning, idet der stilles krav til økonomisk rentabilitet (for den enkelte uddannelse, men også for den enkelte uddannelsesinstitution), mens en uddannelsespolitisk dagsorden nødvendigvis er langsigtet. Opbygning af fagligt konkurrencedygtige miljøer kan tage årevis.

Konsekvensen af disse to modsætninger bliver meget let, at den tredje kombination af dagsordener bliver ofret.

Uddannelse versus politik

Mens uddannelse og udvikling er begreber med lang tidshorisont, har politik også en anden og kortsigtet horisont, nemlig den, der handler om opnåelse og fastholdelse af magt¹³. Det betyder, at de langsigtede perspektiver i mange tilfælde ikke holdes for øje.

Det er beklageligt, for det betyder, at det bliver relativt vanskeligere for et udkantsuniversitet som SDU, som har en decentral struktur, og som ligger i en region med relativt lavt uddannelsesniveau, at tiltrække og fastholde studerende.

¹³ Jf. <http://www.innovativdidaktik.dk/>, som er et samarbejde mellem Nordjyllands Erhvervsakademi, CVU Nordjylland, ErhvervsCenter Nordjylland, Aalborg Universitet og referencen <http://www.innovativdidaktik.dk/Projektets%20resultat/For%200mig%20det.doc> (2-6-2009).

Gevinsten ved en uddannelsespolitik med lang horisont ville være høj. Den ville bestå i en bedre regional infrastruktur og et højere videnspotentiale gennem konsekvent og dedikeret anvendelse af undervisningsteknologi. I hvert fald nogle steder i Frankrig, fx ved universiteterne i Lyon, Toulouse og Montpellier, ses den målsætning opretholdt¹⁴. Det politiske system gør det muligt for regioner at støtte og etablere målrettet samarbejde med universiteter. Uddannelsespolitik er som bekendt ikke en del af de kompetencefattige danske regioners ressort.

Det er min opfattelse, at en efterligning af den franske model med en relativt kontant statslig og regional styring eller indblanding (*dirigisme*), overført med de nødvendige modifikationer til danske forhold, ville gavne den erhvervs- og uddannelsesmæssige udvikling i hele det danske samfund. Det ville endvidere give faktisk baggrund for sammenhæng mellem programmerklæringer om Danmark som (førende) videnssamfund og den i praksis førte politik.

¹⁴ Se fx <http://irh.unice.fr/spip.php?article522> (2-6-2009) og http://veillepedagogique.blog.lemonde.fr/2006/09/23/2006_09_internet_et_le/ (2-6-2009) om forsøg ved et af universiteterne i Lyon. Ved de to sidstnævnte universiteter har en forsker som Chantal Charnet bidraget aktivt til brug af video og lyd i undervisningen inden for sproguddannelser, se Referencer.

Referencer

- Charnet, C. (2003). Plurilinguisme, apprentissage des langues étrangères et nouvelles technologies éducatives », in *Synergies Pérou, revue de didactologie des langues et des cultures*, « Langues nationales et internationales au Pérou et en France : plurilinguisme et didactique », 133-146.
- Charnet, C. (2004). Du côté de l'enseignant : établissement d'un cadre dans une tâche médiée par ordinateur dans l'apprentissage du français langue étrangère », *Travaux de didactique du FLE* n°51, 91-113.
- Charnet, C. (2005). L'apprentissage des langues médié par Internet : une démarche située, dans Actes du Colloque international Contact des langues et des discours français sur objectifs spécifique, culture, littérature. Alle nævnte referencer findes også på <http://recherche.univ-montp3.fr/praxiling/IMG/pdf/rapport-quadriennal-final.pdf> (2-6-2009).
- Damgaard, E. (1971). Om en definition af politik og dennes konsekvenser, *Politica*, bd. 3 (1970-71).
<http://www.tidsskrift.dk/visning.jsp?markup=&print=no&id=94009> (2-6-2009).
- Rasmussen, E. (1971): *Komparativ politik*.